
A gyeptakarmány szerepe a lúdnevelésben

Gyüre Péter¹ – Nagy Géza² – Mihók Sándor³

Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum,

¹Mezőgazdaságtudományi Kar,

Természetvédelmi, Állattani és Vadgazdálkodási Tanszék,
Debrecen

²Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési Kar,

Vidékfejlesztési és Tájhasznosítási Tanszék, Debrecen

³Mezőgazdaságtudományi Kar,

Állattenyésztés- és Takarmányozástani Tanszék, Debrecen
gyurep@helios.date.hu

ÖSSZEFOGLALÁS

Kísérleteinkben 4 hetes korban kísérletbe állított házi ludak testtömeg gyarapodását és tolltermelését vizsgáltuk 2003-ban, szecskázott legelőfű és lúd nevelőtáp eltérő arányú etetésével. Megállapítottuk, hogy intenzív előnevelésben részesült fiatal libák nem takarmányozhatók csak szecskázott legelőfűvel. Ha azonban 25%-ban fűvel helyettesítjük a napi nevelőtáp mennyiségét hasonló eredményt kapunk, mint ha csak tápot etetünk, ennek a gazdasági és élettani előnyei is vannak.

Kulcsszavak: lúd, takarmányozás, testtömeg gyarapodás, gyeptakarmány

SUMMARY

A feeding trial with 4 week-old goslings was conducted in 2003 using different proportions of chopped grass and grain pellets in the diet. Proportions of chopped grass and grain pellets in diets for Treatments 1, 2, 3 and 4 were 25:75; 50:50; 75:25 and 0:100, respectively. Weekly and final live weights of geese and the feather quality were measured. Treatments with higher grain contents produced higher live weights, and better feather quality.

Keywords: goose, nutrition, live weight gain, grass

BEVEZETÉS

A húscélú libanevelés nagy hagyományokkal bír régióinkban. A fiatal libák általában négy hetes koruktól kezdenek legelni. Nincs elegendő adat, melyből betekintést nyerhetnénk a fűfelvételre és a gyeptakarmányértékére a libanevelésben. Kísérletünkben ezekre a kérdésekre kerestük a választ.

ANYAG ÉS MÓDSZER

Vizsgálatainkat a Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrumának állattartó telepén (Kismacs) végeztük 2003-ban. A kísérletben 4 hetes Andocsi fehér ludakat vizsgáltunk, melyek kikelésük után intenzív előnevelésben részesültek. Felhasználva az előző évek tapasztalatait az egy tényezős 4 kezeléssel kísérletbe kezelésként 30 libából álló

takarmányozási csoportot állítottunk be:

1. kezelés: 75% szecskázott legelőfű és 25% liba nevelőtáp,
2. kezelés: 50% szecskázott legelőfű és 50% liba nevelőtáp,
3. kezelés: 25% szecskázott legelőfű és 75% liba nevelőtáp,
4. kezelés: 100% liba nevelőtáp.

A libák zárt rendszerű kifutóval ellátott épületben kerültek elhelyezésre. A napi takarmánymennyiség a telep melletti telepített gyepről származott. A madarak nevelőtápot a kísérlet első 5 hétben kaptak, majd az első tépés után minden csoport 5 héten át ad libitum szemes takarmányt (kukorica, búza) fogyasztott. A gyeptakarmány naponta került levágásra motoros fűnyíró segítségével (szecskaméret 2-3 cm) és a libák két részletben kapták meg reggel és délután. A kísérlet 5 hete alatt mértük a kiadott és az elfogyasztott takarmánymennyiséget és a libák testtömegét hetente. Vizsgáltuk az egyes takarmányozási csoportok tollának mennyiségét és minőségét is az első tépésnél, kezelésként 10 liba tollát külön gyűjtöttük és vizsgáltattuk meg (FBZ Investment Kft., Kecskemét). Az első tépés után minden kísérleti csoport takarmányát ad libitum kukorica és búza keverékre változtattuk és 5 hét után, a vágás előtt mértük a libák testtömegét. A testtömeg és toll adatokat varianciaanalízissel elemeztük SPSS 11.0 program segítségével.

EREDMÉNYEK ÉS ÉRTÉKELÉSÜK

A korábbi kísérleteink eredményeiből megállapítottuk, hogy csak szecskázott fű nem adható intenzív előnevelésben részesült növendék libáknak (Nagy et al., 2001). A kezelések eredményeit feldolgozva kiderült, hogy a legjobb eredményt a 3. és 4. csoport érte el, a testtömegekben mutatkozó különbségek nem szignifikánsak. Az 1. és 2. csoport eredményei statisztikailag bizonyíthatóan elmaradnak a másik két csoport (3., 4.) eredményeitől (1. táblázat). Nem mutatható ki statisztikailag bizonyítható különbség a 3. és 4. csoportok, mint kezelések között.

A libák átlagos testtömege a kísérleti hetekben (kg hét⁻¹ liba⁻¹)

Kezelés (fűszecska arány)(1)	Kísérleti hetek(2)				
	1	2	3	4	5
75%					
átlag(3)	2.41	2.47	2.46	2.68	2.82
szórás(4)	0.16	0.16	0.20	0.25	0.33
50%					
átlag(3)	2.41	2.70	2.77	2.97	3.23
szórás(4)	0.24	0.41	0.34	0.31	0.33
25%					
átlag(3)	2.47	2.81	3.21	3.60	3.86
szórás(4)	0.23	0.28	0.31	0.33	0.41
0					
átlag(3)	2.38	2.79	3.25	3.52	3.85
szórás(4)	0.38	0.28	0.38	0.32	0.33
SZD _{5%} (5)	0.08	0.12	0.13	0.12	0.14

Table 1: Average live weight of geese in the weeks of the experiment (kg goose⁻¹)

Treatments (proportion of chopped grass)(1), weeks of experiment(2), mean value(3), standard error of mean(4), LSD 5%(5)

Az első tépés után, a kísérlet második szakaszában minden csoport takarmányozását szemestakarmányokra (kukorica és búza) változtattuk. A libák végleges, vágás előtti testtömege 5 hét után a 2. táblázatban látható. A kísérlet első szakaszában szecsckázott fűvet nagyobb

arányban fogyasztó csoportok az etetési időszak végére hasonló testtömeget értek el, mint a korábban több tápot fogyasztó csoportok. A legnagyobb testtömeget a 3. kísérleti csoport érte el, a legintenzívebb testtömeg gyarapodást pedig az 1. csoport mutatta.

A libák végleges testtömege 5 hét szemestakarmány etetés után (kg hét⁻¹ liba⁻¹)

Kezelés (A szecsckázott legelőfü aránya a kísérlet első szakaszában)(1)	1 (75%)	2 (50%)	3 (25%)	4 (0)	SZD _{5%} (4)
A libák átlagos testtömege(2)	4.01	4.05	4.51	4.08	0.42
Átlagos testtömeg gyarapodás a szemestakarmány etetés során(3)	1.19	0.82	0.65	0.23	0.10

Table 2: Final live weight of geese in after 5 weeks of grain feeding (kg goose⁻¹)Treatments (% of chopped grass in diet at the first phase of experiment)(1), average live weights of geese(2), average live weight gains of geese in the grain feeding phase(3), LSD_{0.05}(4)

A kísérlet során a libák első tépésének eredményeit is összehasonlítottuk. Az első tépésnél a legtöbb tollat a 4. takarmányozási csoportnál mértük, ami magyarázható a libák nagyobb testtömegével. A

pehelytolltartalom, ami a legértékesebb tolltípus a 3. és 4. csoportnál hasonló értéket mutatott. A toll átvételi árat befolyásoló fontosabb jellemzők a 3. táblázatban láthatók.

A libatoll minőségi paraméteri az 1. tépésnél (FBZ Investment Kft., Kecskemét)

Kezelés (fűszecska arány)(1)	1 (75%)	2 (50%)	3 (25%)	4 (0)	SZD _{5%} (8)
Pehelytartalom (%) (2)	18.14	17.17	20.76	20.64	2.02
Érett tolltartalom (%) (3)	47.83	49.40	48.40	51.55	6.14
Éretlen tolltartalom (%) (4)	29.92	32.21	29.27	25.09	4.82
Keménygerincű tolltartalom (%) (5)	0.23	0.48	0.79	0.98	0.47
Üledék (%) (6)	0.76	0.76	0.71	0.73	0.16
Toll (g liba ⁻¹) (7)	65.76	79.60	85.97	96.10	8.26

Table 3: Parameters of the feather

Treatments (proportion of chopped grass)(1), down feather content (%) (2), mature feather content (%) (3), immature feather content (%) (4), contour feather content (%) (5), residual (%) (6), feather (g goose⁻¹) (7), LSD_{0.05}(8)

ÖSSZEFOGLALVA

A libák jellemzően legelő madarak és a táplálkozás során 4-10% rostot igényelnek a kortól függően (Anrique et al., 1982). A rostigényüket a ludak a lelegelt füvekből fedezik, de egyes gyomnövények is hasonló hatásúak (Mihók, 1997). Vizsgálataink alapján megállapíthatjuk, hogy a fiatal libák étrendje nem alapozható kizárólag a gyepről származó takarmányra (Nagy et al., 2001). Hasonló

eredményt közölt Nagy és Mihók (1992), miszerint a legelő húslibák legalább 15% abraktakarmány kiegészítést igényelnek a gazdaságos hús és tolltermelés érdekében. A növendék libák nevelésben elengedhetetlen a nevelő tápok használata, de zöld fűvel helyettesítve a nevelőtápok, vagy szemestakarmányok 25%-át a libák takarmányozása élettanilag optimálisabbá és gazdasági szempontból is kedvezőbbé tehető.

IRODALOM

Anrique, G. R.-Gajardo, C. J.-Voullieme, S. S.-Cuevas, B. E.-Alomar, C. D. (1982): Nutritive value of pasture for geese. *Agro Sur, Chile*, 2, 65-69.

Mihók S. (1997): Termesztett gyomnövények használhatósága lúdtakarmányként. *Állattenyésztés és Takarmányozás*, 4. 243-250.

Nagy, G.-Gyüre, P.-Mihók, S. (2001): Reaction of geese to grassland based diets. *Proceedings of the International Occasional Symposium of the European Grassland Federation, Witzenhausen, Germany*, 170-172.

Nagy, G.-Mihók, S. (1992): Grazing geese on permanent and seeded pastures. *Proceedings of the 14th General Meeting of the European Grassland Federation, Lahti, Finland*, 303-306.